

ТИПОВИЙ СТАТУТ ЄПАРХІАЛЬНОГО СОБОРУ

Вступ

Єпархіальний собор (далі Собор) Української Греко-Католицької Церкви (далі УГКЦ) – це дорадче зібрання представників духовенства, мирян і богопосвячених осіб партикулярної Церкви, яке відбувається під головуванням єпархіального єпископа.

Собор, який створює необхідний духовний простір для досвіду живого сопричастя представників усієї єпархії чи екзархату, проводить свої сесійні зустрічі щоразу, коли на думку єпархіального єпископа і за порадою пресвітерської ради цього вимагають обставини. Сесійні теми, які стосуються різних сторін життя Церкви, сприяють взаємному обміну ідей, досвіду та духовних дарів, а також для формулювання пропозицій щодо покращення життя і служіння Церкви в різних ділянках (пор. 1 Кор. 12, 4, 28; Еф. 4, 11).

Собор здійснює свою діяльність відповідно до кан. 235–242 Кодексу канонів Східних Церков (далі ККСЦ), Канонів партикулярного права УГКЦ, рішень Митрополичого Синоду, декретів та вказівок єпархіального єпископа та цього Статуту.

Головна мета Собору – надання допомоги єпархіальному єпископу в забезпеченні духовного добра всієї довіреної йому пастви. Собор не тільки виявляє й актуалізує єпархіальну спільноту, а також покликаний її «будувати» своїми соборовими пропозиціями/рішеннями.

Під час опрацювання цього Статуту взято до уваги такі документи Церкви:

- 1) II Ватиканський Собор, Догматична конституція про Церкву «*Lumen gentium*» (21 листопада 1964 р.);
- 2) II Ватиканський Собор, Декрет про пастирське служіння єпископів у Церкві «*Christus Dominus*», арт. 36 (28 жовтня 1965 р.);
- 3) Конгрегація для єпископів та Конгрегація євангелізації народів, Інструкція щодо дієцезіальних синодів (19 березня 1997 р.);
- 4) Конгрегація для єпископів, Інструкція для пастирського служіння єпископів «*Apostolorum successores*», розділ 7, глава 3/a (22 лютого 2004 р.);
- 5) Канони партикулярного права УГКЦ від 2015 р.;
- 6) Статут Патріаршого Собору УГКЦ від 2015 р.

Глава I

Мета, завдання та компетенція

Арт. 1. Мета Собору – надати допомогу єпархіальному єпископу в здійсненні його власної функції: керувати довіреною спільнотою, про що йдеться в ККСЦ, кан. 235: «Єпархіальний собор подає єпархіальному єпископові допомогу в тому, що має відношення до спеціальних потреб або користі єпархії».

Така мета визначає особливу роль пресвітерів, які, будучи турботливими співпрацівниками єпископського чину, стають його поміччю і зряддям у служінні Божому народові (*Lumen gentium*, 28). Крім того, така форма єпископського служіння дозволяє покликати до співпраці, крім духовенства, також деяких мирян, які, відповідно до своїх знань, компетенції та становища, мають обов'язок виявляти свою думку про те, що стосується блага Церкви (*Lumen gentium*, 37; ККСЦ, кан. 408, § 1).

Також участь і чернецтва в Соборі є проявом пошани і послуху до єпархіального єпископа з огляду на його пастирську владу в партикулярній Церкві «задня єдності й однастайності, необхідної в апостольських трудах» (*Lumen gentium*, 45).

Арт. 2. Собор є дорадчим органом, що скликається самим єпархіальним єпископом і діє під його проводом.

Арт. 3. Собор є однією з багатьох видів єпископського служіння, через який єпархіальний єпископ виконує свій уряд і служіння «пасти своїх овець».

Арт. 4. Завдання Собору:

- 1) надавати єпархіальному єпископу допомогу і пораду стосовно єпархіальної спільноти;
 - 2) допомагати окреслити методи апостольського служіння єпархіального єпископа;
 - 3) допомагати долати труднощі, пов'язані з апостольством і урядом єпархіального єпископа;
 - 4) оживляти діяння та ініціативи загального характеру, надаючи чітку доктрину та виправляючи (можливі) помилки стосовно віри й моральності.
- Арт. 5. Собор є однією із форм впровадження законів та постанов Вселенської Церкви, Синоду Єпископів УГКЦ, Митрополичого Синоду.

Глава II Скликання

Арт. 6. Собор скликає лише єпархіальний єпископ.

Арт. 7. Той, хто керує єпархією чи екзархатом тимчасово, не має права скликати Собор.

Арт. 8. Якщо єпархіальний єпископ виконує в іншій ієрархічній структурі також уряд адміністратора єпархії, тоді може скликати один Собор для цих двох церковних одиниць.

Арт. 9. Єпархіальний єпископ може делегувати свої права для проведення окремих засідань Собору. Першість, у разі можливості, має той, хто користується єпископською гідністю (єпископ-коад'ютор чи єпископи-помічники).

Арт. 10. Якщо влада для проведення сесій Собору була делегована єпархіальним єпископом, то в цьому разі субделега іншим особам не дозволяється.

Арт. 11. Місце проведення Собору визначає правлячий єпископ єпархії/екзархату.

Арт. 12. Собор скликається щоразу:

- 1) коли цього вимагають душпастирські або суспільні обставини;
- 2) коли це буде корисним для єпархіального життя;
- 3) коли єпархіальний єпископ вважає це за необхідне;
- 4) коли є відповідне рішення Синоду Єпископів УГКЦ або Митрополичого Синоду.

Арт. 13. Скликання Собору відбувається через видання окремого декрету, який повинен бути оприлюднений для всієї єпархії чи екзархату.

Глава III Підготовка до Собору

Арт. 14. Для належної підготовки сесій Собору єпархіальний єпископ своїм декретом

створює підготовчу комісію і затверджує її персональний склад.

Арт. 15. До підготовчої комісії можуть входити як священнослужителі (протосинкел, синкели, протопресвітери, голови єпархіальних комісій), так і вірні чи ченці, які відзначаються розсудливістю, професійною компетенцією та різноманітними харизмами.

Арт. 16. Підготовча комісія, котру очолює сам єпископ безпосередньо або хтось інший, повинна організувати та скоординувати роботу Собору, а також встановити редакційні критерії соборових документів.

Арт. 17. Завданнями підготовчої комісії є:

- 1) опрацювати механізм підготовки та проведення Собору;
- 2) встановити час роботи і графік нарад;
- 3) укласти гасло Собору (у разі необхідності);
- 4) підготувати програму Собору щодо її змісту та визначити компетентних доповідачів;
- 5) підготувати регламент Собору;
- 6) укласти план літургійних богослужінь та визначити служителів і – за потреби – проповідників на ці богослужіння;
- 7) передбачати та організовувати семінари й різні регіональні зібрання в ході підготовки Собору;
- 8) визначити кількість делегатів і розподілити їх у соборові тематичні групи;
- 9) запропонувати склад фінансової та ревізійної комісії для належного фінансового забезпечення Собору;
- 10) за потреби голова підготовчої комісії кличе до роботи відповідних помічників, оргкомітет і створює координаційне бюро;
- 11) утворити групу експертів із богослов'я, канонічного права, літургії.

Арт. 18. Єпархіальний єпископ у разі необхідності може заснувати секретаріат Собору, який може очолювати один із членів підготовчої комісії.

Арт. 19. До обов'язків секретаріату належить:

- 1) забезпечити необхідні засоби для належного проведення соборових робіт;
- 2) представити потрібний матеріал (документи, графіки, розпорядок, теми, тексти пропозицій тощо) для дискусій та голосування;
- 3) повідомляти учасників про зібрання та порядок денний окремих засідань;
- 4) вести записи щодо присутності та відсутності учасників;
- 5) вести протокол соборових робіт;
- 6) передавати і зберігати документацію;
- 7) забезпечити архівацію документів;
- 8) дбати про належне технічне забезпечення;
- 9) у разі відсутності фінансової та ревізійної комісії займатися економічними питаннями під час проведення Собору;
- 10) забезпечити через засоби комунікації та прес-службу повідомлення загалу вірних про підготовчі заходи Собору, його перебіг та рішення.

Арт. 20. Заохочується, щоб єпархіальний єпископ після оприлюднення декрету про скликання Собору видав окреме пастирське послання до духовенства, чернецтва і мирян, яким би:

- 1) вказував, для чого скликає Собор і які завдання перед ним ставляться;
- 2) пояснював природу і цілі Собору;
- 3) заохочував усіх вірних його єпархії чи екзархату до постійної молитви за успішне проведення Собору;
- 4) спонукав душпастирів до виголошення відповідних гомілій чи проведення катехизаційних зустрічей щодо завдання Церкви та участі всіх вірних у її місії;
- 5) до проведення парафіяльних реколекцій на теми, які розглядатиме Собор.

Арт. 21. Задовго до Собору рекомендується провести регіональні зустрічі представників кожної парафії, під час яких були б опрацьовані відгуки та пропозиції парафіян, а також ченців, приналежних до домів інститутів богопосвяченого життя на цій території.

Арт. 22. Підготовча комісія повинна розглянути результати регіональних зустрічей та в разі потреби включити їх для подальшого опрацювання на Соборі.

Глава IV **Вибори делегатів Собору**

Арт. 23. Там, де вимагається проведення виборів, відповідальний (голова групи) скликає виборців (листом чи в інший відповідний спосіб) принаймні за 10 днів перед голосуванням, вказуючи причину та місце скликання.

Арт. 24. Якщо б хтось і мав більше титулів до голосування від власного імені, може віддати тільки один голос. Голосування повинно бути вільним і таємним.

Арт. 25. До початку виборів з-посеред групи слід призначити принаймні двох рахівників, котрі повинні зібрати бюлетені і перед головою виборів перевірити, чи кількість карток відповідає кількості виборців, полічити голоси й оголосити, скільки хто одержав.

Арт. 26. Якщо кількість голосів не дорівнює кількості виборців, то голосування вважається таким, що не відбулося. Картки зразу після проведення кожного підрахунку або після сесії, якщо на тій самій сесії відбувається більше голосувань, слід знищити. Увесь хід виборів повинен бути докладно запротокольований тим, хто виконує функцію протоколіста, і після прочитання перед виборцями підписаний принаймні головою, протоколістом і рахівниками та зберігатися в архіві зібрання.

Арт. 27. За присутності більшості тих, яких треба було скликати, рішення приймає абсолютна більшість присутніх або після двох безрезультатних підрахунків відносна більшість під час третього підрахунку. Якщо ж голоси були рівні після третього підрахунку, слід вважати обраним старшого за віком, хіба що йдеться про вибори тільки між священнослужителями або ченцями: у цьому разі обраним слід вважати старшого за свяченням або між ченцями старшого за першою професією. Голові виборів належить оголосити обраного.

Арт. 28. Про обрання слід негайно повідомити обраного, котрий відразу повинен сповістити голову зібрання, чи приймає він вибір, чи ні. У разі неприйняття право вибору переходить до того, котрий набрав більшу кількість голосів під час голосування.

Арт. 29. Дані протоколу, присутність і результат виборів негайно повідомляються секретаріатові Собору.

Глава V Делегати Собору

Арт. 30. Делегатами Собору є всі ті, хто з огляду на уряд, вибір, призначення або запрошення бере участь в ньому. Є такі категорії делегатів і учасників:

1) З огляду на уряд, котрий вони виконують в єпархії чи екзархаті (пор. ККСЦ, кан. 238, §1, п. 1–5, 7, 9):

- єпископ-коад'ютор і єпископи-помічники;
- протосинкел, синкели, судовий вікарій і єпархіальний економ;
- члени колегії єпархіальних радників;
- ректор духовної семінарії. Ректор між'єпархіальної духовної семінарії бере участь в усіх Соборах, які проводяться кожною єпархією чи екзархатом;
- протопресвітери;
- слени пресвітерської ради;
- голови єпархіальних комісій.

Якщо хтось із перелічених втрачає уряд, його замінюють тим, хто його заступає.

2) З огляду на вибір (пор. ККСЦ кан. 238, § 1, п. 6–10):

- один парох із кожного пресвітеріату, що є в єпархії чи екзархаті. Його вибирають усі пресвітери, яким довірена душпастирська опіка над вірними (парохи, парафіяльні адміністратори, парафіяльні сотрудники). Також потрібно вибрати одного священика, який у разі необхідності міг би заступити обраного священика-делегата;

- делегати від пастирської ради. Якщо в єпархії чи екзархаті існує пастирська рада, її делегати обираються відповідно до способу і в кількості, визначених власним статутом;

- диякони, обрані пресвітерською радою, кількість яких визначає єпископ;

- деякі настоятелі монастирів свого права (але не із залежних монастирів, тобто філіяльних чи допоміжних), а також деякі настоятелі чинів і згромаджень, дома яких знаходяться на території єпархії чи екзархату. Вони вибираються способом і в кількості, які встановив єпархіальний єпископ;

- якщо партикулярна Церква нараховує незначну кількість душпастирів, тоді надається дозвіл для участі в Соборі всім пресвітерам, дияконам і настоятелям монастирів свого права, чинів і згромаджень.

- миряни, вибрані душпастирською радою, якщо вона існує, або в спосіб, визначений єпархіальним єпископом так, щоб кількість мирян не перевищувала третини членів Собору.

Арт. 31. Якщо хтось із делегатів з поважної причини не може взяти участі в Соборі, то він не має права посилати за себе уповноваженого, який від його імені брав би участь у єпархіальному Соборі, але про свою перешкоду повинен повідомити письмово єпархіального єпископа, котрий визначить спосіб заміщення цього делегата.

Арт. 32. Єпархіальний єпископ має право запросити як делегатів з правом голосування також і інших вірних (священиків, богопосвячених осіб, мирян відповідно до критеріїв специфіки їхньої роботи чи компетенції) (пор. ККСЦ, кан. 238, § 2). Ними можуть бути:

- 1) інші вірні єпархії чи екзархату, що проводить Собор;
- 2) вірні, приналежні до інших ієрархічних церковних структур УГКЦ;
- 3) вірні інших Церков свого права.

Арт. 33. Піклуючись про єкуменічний рух у єпархії чи екзархаті, єпархіальний єпископ може запросити спостерігачами вірних, приналежних до некатолицьких Церков чи церковних спільнот, які діють на території єпархії чи екзархату.

Арт. 34. Участь спостерігачів залежить від єпархіального єпископа, який може запросити їх до участі, у кількості двох представників з кожної Церкви чи спільноти.

Арт. 35. Присутність спостерігачів сприятиме зросту взаємного пізнання та братській співпраці.

Глава VI **Колегіальні органи Собору**

Арт. 36. Для забезпечення належного перебігу Собору на початку першого пленарного засідання формується президія Собору, до складу якої входять: єпархіальний єпископ, як голова, його заступник та секретар Собору.

Арт. 37. Головуючий на Соборі:

- 1) відкриває та закриває пленарні засідання Собору, головує на них, стежить за дотриманням порядку денного та регламенту виступів;
- 2) надає слово в порядку зголошення, позбавляє слова, якщо виступ не стосується предмету обговорення;
- 3) позачергово надає слово делегатам, які виступають з пропозицією;
- 4) оголошує результати голосування.

Арт. 38. Заступник голови президії Собору призначається єпархіальним єпископом.

Арт. 39. Секретар Собору призначається єпархіальним єпископом. Секретар формує секретаріат, який допомагає йому під час підготовки і роботи Собору.

Арт. 40. Під час пленарних засідань секретар Собору забезпечує ведення протоколу засідання, який повинен містити:

- 1) список присутніх учасників Собору;
- 2) в описі перебігу Собору подаються прізвища промовців, зміст внесених пропозицій і результати голосування щодо кожної пропозиції;
- 3) тексти доповідей, подані Соборові;
- 4) як додатки подаються протоколи комісій та груп, створених Собором.

Арт. 41. Укладений протокол Собору підписують голова і секретар. Із змістом протоколу можуть ознайомитися у Секретаріаті всі делегати Собору.

Арт. 42. На Соборі можуть створюватися різні колегіальні органи: комісії та групи.

Арт. 43. Ці колегіальні органи є інтегральною частиною Собору. Кожна соборова комісія чи робоча група повинна мати відповідного голову, призначеного єпархіальним єпископом або його делегатом.

Арт. 44. Члени кожної комісії вибираються підготовчою комісією відповідно до критеріїв, встановлених цією ж комісією.

Арт. 45. Голова кожної комісії скликає засідання комісії і координує всю її роботу.

Арт. 46. Кожна комісія для своєї роботи призначає одного зі своїх учасників

секретарем, котрий разом із головою забезпечує відносини комісії з підготовчою комісією і секретаріатом Собору та іншими комісіями, редагує напрацьовані акти комісії, оголошує їх членам комісії і передає їх в секретаріат Собору.

Арт. 47. У групах здійснюється обговорення запропонованих тем і пропозицій. Пропозиції повинні бути сформульовані й записані керівниками груп чітко й зрозуміло, з дотриманням форми: «пропонуємо...», «заохочуємо...», «вважаємо за доцільне...», «просимо...», «висловлюємо занепокоєння...» тощо.

Арт. 48. Секретаріат Собору опрацьовує пропозиції. Його завданням є зібрати всі пропозиції в один документ, уникаючи повторень чи неточностей. Обговорення змісту пропозицій належить винести на обговорення пленарного засідання Собору.

Арт. 49. Керівники груп подають до Секретаріату напрацьовані пропозиції, які повинні мати письмову форму та бути чітко сформульованими.

Арт. 50. Секретаріат може відхилити пропозицію, якщо вона не стосується тематики Собору.

Арт. 51. Пропозиції від робочих груп на пленарному засіданні відбуваються так:

- 1) керівник групи звітує про роботу своєї групи перед Собором та подає пропозиції у письмовій формі до Секретаріату;
- 2) секретаріат Собору враховує пропозиції груп під час формулювання кінцевого документа Собору.

Арт. 52. Свої міркування щодо теми Собору може висловити кожен делегат після того, як головуючий на засіданні надасть йому слово. При цьому:

- 1) головуючий надає слово за встановленою чергою;
- 2) виступ делегата повинен тривати не довше ніж 3 хвилини;
- 3) пропозиція або доповнення до пропозиції повинні бути сформульовані чітко, лаконічно і зрозуміло;
- 4) у разі надмірної активності делегата, який перешкоджає роботі всього Собору, головуючий на Соборі після двох попереджень може позбавити делегата права брати участь у засіданні;
- 5) репліки з місць не протоколюються і на них не дають відповідей;
- 6) якщо делегат помітив, що подана ним пропозиція не потрапила до рішень Собору, то він має право дізнатися, чому його пропозиція не була взята до уваги.

Глава VII **Соборові сесії**

Арт. 53. Собор розпочинається і завершується урочистою Архиерейською Божественною Літургією в катедральному соборі або в іншому визначеному храмі.

Арт. 54. Участь у Божественній Літургії можуть брати всі вірні єпархії чи екзархату.

Арт. 55. Соборові засідання відкриваються і закриваються щоденними літургійними відправами, вказаними підготовчою комісією.

Арт. 56. Сесії Собору звершуються відповідно до встановленого розпорядку. На першому засіданні секретаріат перевіряє присутність соборових делегатів і оголошує порядок денний. Окремі засідання розпочинаються і закінчуються молитвою.

Арт. 57. Єпископ ефективно провадить дискусії протягом соборових сесій; як справжній вчитель Церкви, навчає і виправляє, коли це потрібно. Вислухавши делегатів Собору, він має завдання оцінити ці висловлювання і вказати, що є добрим, із урахуванням цих думок.

Арт. 58. Єпископ має право й зобов'язаний декретом усунути того соборового делегата, котрий своїми думками суперечить вченню Церкви або відкидає єпископську владу; не виключається й можливість його рекурсу, відповідно до норм права (ККСЦ, кан. 996 – 1006).

Арт. 59. Єпископ має право припинити або розпустити Собор з огляду на поважні доктринальні, дисциплінарні мотиви чи порушення громадського порядку, що, на його думку, перешкоджає мирному перебігу соборових засідань. Перш ніж видати декрет припинення чи розпуску Собору, єпископ радитися із пресвітерською радою для того, щоб вільно прийняти справедливе рішення.

Арт. 60. Соборові зібрання є часом, коли делегати дискутують над темою Собору та схвалюють рішення на основі відповідних опрацювань і досліджень, здійснених робочими групами та комісіями і обговорених на пленарному засіданні.

Арт. 61. Засідання Собору правосильно звершується за присутності абсолютної більшості тих, хто зобов'язаний до участі в Соборі.

Арт. 62. Делегати після закінчення доповіді або протягом соборових засідань чи роботи комісій можуть мати місце для обговорення і дискусій. Виступ на Соборі узгоджується з головою сесії.

Арт. 63. Кожен делегат може раз скористатися своїм правом виступу стосовно кожної обговорюваної теми і має право на можливу репліку. Голова засідання може звернути увагу тому, хто виступає, що той відхилився від аргументу або зачіпає інше питання, яке не стосується дискусії чи вже є вирішене. Крім того, голова сесії може робити зауваження тим, хто порушує регламент чи порядок.

Арт. 64. Доповідач не може виступати більше як 5 хвилин, хіба що головуючий вважає інакше. Репліки хай не перевищують трьох хвилин. Голова сесії повинен стежити за дотриманням регламенту виступів і в разі потреби може припинити виступ делегата, якщо той надмірно перевищує дозволений час.

Арт. 65. Доповідачі повинні подати текст своєї доповіді до секретаріату не пізніше ніж за місяць до початку Собору. Секретаріат включає отриманий текст до робочих матеріалів Собору.

Арт. 66. На голосування вносяться тільки ті пропозиції, які подає секретаріат:

- 1) якщо пропозиція не набрала «50% +1» голос, то така пропозиція знімається і жодна з поправок до цієї пропозиції не виноситься на голосування;
- 2) якщо пропозиція набрала «50% +1» голос, тоді голосуються поправки до неї за порядком їх подання;

3) поправки приймаються абсолютною більшістю голосів;
4) якщо попередня і наступна поправки взаємовиключаються, то голосування «за» щодо першої поправки тим самим означає зняття з голосування наступної поправки (хіба що делегат наполягатиме і зможе пояснити, в який спосіб наступна поправка доповнюватиме, а не заперечуватиме попередню).

Арт. 67. Для підрахунку голосів секретаріат Собору визначає двох або більше рахівників.

Арт. 68. Перебіг обговорення і голосування пропозицій та доповнень із зазначенням суті виступу та всіх доповнень до пропозиції вносяться до протоколу. Секретаріат Собору перед засіданням підготує текст пропозиції та подає його головному і секретарю Собору.

Арт. 69. Протоколи голосувань зберігаються в архіві секретаріату Собору, який є частиною архіву єпархіальної курії.

Арт. 70. Якщо голосів «за» і «проти» щодо пропозицій є порівну, то головному надається право вирішити своїм голосом долю такої пропозиції.

Арт. 71. Під час кожного голосування обов'язкова повна форма голосування: «за», «проти», «утримався».

Арт. 72. Після прийняття всіх пропозицій у першому читанні пропозиції групуються секретаріатом Собору згідно з розглянутими аспектами певного питання.

Арт. 73. Після розгляду кожного питання, щодо якого відбулося голосування, вказується результат голосування «за» і «проти». Завершивши голосування за частини, пленарне засідання голосує за весь документ у цілому та вказує результат голосування. Собор має дорадчий голос і тому він не може видавати закони чи декрети.

Глава VIII **Акти Собору**

Арт. 76. Собор закінчує свою роботу, коли єпископ оголосить закриття Собору або коли впродовж тривання Собору єпархіальний престол стає вакантним.

Арт. 77. Єпископу належить також надати обов'язкового характеру соборовим рішенням своїм вільним затвердженням, наказуючи оголосити, із зазначенням процедури, реалізації постанов і декларацій собору.

Арт. 78. Питання, що відкрито обговорюються, та рішення, які прийняті на Соборі, можуть вільно поширюватися і стати відомими для вірних через засоби масової інформації, однак офіційні акти Собору має право публікувати тільки єпархіальний єпископ.

Арт. 79. Рішення, схвалене Собором, може набути сили закону, якщо воно буде проголошене окремим декретом єпархіального єпископа.

Арт. 80. Єпископ повинен повідомити про зміст пропозицій-рішень, котрі були прийняті на Соборі, рішення, які були ним затверджені і проголошені, своєму Митрополитові та Главі Церкви.

Арт. 81. Усі акти Собору після його завершення зберігаються в архіві єпархіального управління (курії).

Глава XI **Затвердження, внесення змін і доповнень до Статуту**

Арт. 82. У випадках, не передбачених цим Статутом, слід звертатися до приписів ККСЦ, партикулярного права УГКЦ та окремих рішень єпархіального єпископа.

Арт. 83. Артикули цього Статуту мають бути затвержені Синодом Єпископів УГКЦ.

Арт. 84. Статут набирає чинності після його проголошення окремим декретом Глави і Отця УГКЦ і опублікування у «Благовіснику Верховного Архієпископа Києво-Галицького УГКЦ».

Арт. 85. Автентичне тлумачення цього Статуту належить єпархіальному єпископу.

Арт. 86. Зміни і доповнення до Статуту вносяться Синодом Єпископів УГКЦ або Отцем і Главою УГКЦ, але набирають чинності після їх затвердження і проголошення окремим декретом Отця і Глави УГКЦ.

Опубліковано на офіційній веб-сторінці УГКЦ 15 грудня 2015 року